

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VADOVYBĖS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-1183 1, 2, 4, 5, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 19,
20, 23, 27, 36, 38, 40, 50, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 65, 66, 72, 73, 74 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 63¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
VADOVYBĖS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-1183 PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XIII-2901 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS PAREIGŪNŲ IR KARIŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ
ĮSTATYMO NR. I-693 3, 6 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO
NR. XIII-2166 84 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys. Įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymo Nr. IX-1183 1, 2, 4, 5, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 23, 27, 36, 38, 40, 50, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 65, 66, 72, 73, 74 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 63¹ straipsniu įstatymo projekto (toliau – VAĮ projektas) rengimą paskatino praktikoje iškilusios problemos nuo 2020 m. liepos 1 d. pradėjus taikyti kai kurias naujos redakcijos Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymo (toliau – VAĮ) nuostatas, taip pat taikant VAĮ buvo nustatytos tam tikros sąvokų vartojimo neatitiktys, techninio ir redakcinio pobūdžio klaidos.

Įvertinus naujas grėsmes Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnybos (toliau – Tarnyba) saugomiems asmenims už Lietuvos Respublikos ribų bei Lietuvos Respublikos diplomatinėms atstovybėms, konsulinėms įstaigoms ir specialiosioms misijoms, kurioms Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka skirta fizinė apsauga (toliau – atstovybės), kurių atsiradimą sąlygojo šiuo metu vykstantys geopolitiniai neramumai, bei galiojančio VAĮ nuostatų, skirtų nuo jų apsaugoti, veiksmingumą, kilo poreikis įtvirtinti papildomus saugiklius, kad būtų užkirstas kelias kylančioms grėsmėms bei sudarytos sąlygos veiksmingai saugomų asmenų bei atstovybių apsaugai.

Kartu su VAĮ projektu teikiami:

- Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-693 3, 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – PIKVPĮ) projektas, kuriuo siekiama užpildyti egzistuojančią teisinio reguliavimo spragą, susijusią su pareigūnų ir karių valstybinių pensijų skyrimu ir išmokėjimu, įskaitant pareigūnų ištarnautą Tarnyboje laiką;
- Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 84 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – SŽNSĮ) projektas, kuriuo siekiama išspręsti praktikoje iškilusias problemas, susijusias su Tarnybos saugomų asmenų gyvenamųjų vietų apsaugos vykdymu;
- Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymo Nr. IX-1183 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2901 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, kuriuo siekiama ištaisyti rašymo apsirikimo klaidą (toliau visi kartu – Įstatymų projektai).

Pagrindiniai Įstatymų projektų tikslai:

1) sudaryti teises prielaidas efektyviai Tarnybos veiklai ir stiprinti saugomų asmenų už Lietuvos Respublikos ribų bei atstovybių apsaugą nuo visų galinčių kelti grėsmę rizikos veiksnių ir šalinti tokių veiksnių atsiradimo priežastis ir sąlygas;

- 2) atnaujinti Tarnybos veiklos teisinį reglamentavimą atsižvelgiant į nūdienos realijas;
- 3) išspręsti VAI praktinio taikymo metu bei Tarnybos funkcijų vykdymo metu iškilusias problemas, užpildyti jame paliktas spragas.

Pagrindiniai Įstatymų projektų uždaviniai:

1. Sudaryti teisinės prielaidas Tarnybai saugoti visus saugomus asmenis už Lietuvos Respublikos ribų, o ne tik vadovybę.
2. Numatyti galimybę siųsti Tarnybos pareigūnus be jų rašytinio sutikimo ne ilgesniam kaip 2 metų laikotarpiui saugoti užsienyje atstovybes.
3. Užtikrinti, kad į tarnybą Tarnyboje būtų priimami aukštus standartus atitinkantys ne tik pareigūnai, bet ir valstybės tarnautojai bei darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis.
4. Užtikrinti, kad Tarnyboje tarnautų tik Tarnybos direktoriaus nustatytus fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimus ir kitus specialiuosius reikalavimus atitinkantys pareigūnai.
5. Įstatyminiu lygmeniu reglamentuoti konkrečius reikalavimus, kuriuos turi atitikti Tarnybos rezervo nariai, pasitelkiami Tarnybos funkcijoms atlikti.
6. Tobulinti VAI, atliekant redakcinio pobūdžio patikslinimus, kad dėstomas tekstas taikymo prasme būtų aiškus ir stilistiškai korektiškas, taip pat ištaisyti techninio pobūdžio klaidas.
7. PIKVPĮ projektu siekiama išspręsti praktikoje iškilusias spragas dėl Tarnybos stažo įskaitymo.
8. SŽNSĮ projektu siekiama išspręsti praktikoje iškilusias problemas, susijusias su Tarnybos saugomų asmenų gyvenamųjų vietų apsaugos vykdymu.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai.

Projektus parengė Tarnybos (direktorius – Rymantas Mockevičius, tel. +370 706 63101, el. p. lrvat@vat.lt) Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus (viršininkas – Vytis Belkevičius, tel. +370 706 63150, el. p. vytis.belkevicius@vat.lt) vyriausioji specialistė Vera Konopliova (tel. +370 706 63156, el. p. vera.konopliova@vat.lt), vyriausioji specialistė Jolita Batura (tel. +370 706 63158, el. p. jolita.batura@vat.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai.

1. Taikant VAI paaiškėjo teisinio reguliavimo spragos bei redakcinio pobūdžio klaidos ir neatitiktys:
  - VAI vartojamos kai kurios sąvokos, kurių apibrėžtis nėra pateikta VAI, tačiau vadovaujamasi kituose įstatymuose pateiktomis sąvokų apibrėžtimis (pvz., Lietuvos Respublikos policijos įstatyme pateiktomis „fizinė prievarta“, „psichinė prievarta“ sąvokų apibrėžtimis, Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse pateikta sugyventinių (partnerystės) instituto apibrėžtimi ir pan.);
  - VAI lojalumo reikalavimas numatytas tik pretenduojantiems į tarnybą Tarnyboje, tačiau tarnaujantiems pareigūnams jis yra preziumuojamas, tačiau VAI neįtvirtintas;
  - VAI daugelyje straipsnių vartojama sąvoka „specialus režimas“, tačiau VAI 2 straipsnio 13 dalyje yra įtvirtinta sąvoka „specialusis apsaugos režimas“;
  - VAI 14 straipsnio 5 punkte šiuo metu nėra numatyta Tarnybos teisė nuomotis patalpas ir (ar) žemės sklypus, reikalingus Tarnybos funkcijoms vykdyti (pvz., kai šalia saugomo objekto ar saugomo asmens gyvenamosios vietos tenka nuomoti patalpas iš fizinių ar juridinių asmenų Tarnybos

pareigūnams, vykdančioms apsaugą 24 val. per parą, apgyvendinti, ar žemės sklypą, kuriame statomas laikinas apsaugos postas);

- VAĮ 15 straipsnio 1 dalyje, 16 straipsnio 1 dalyje, 19 straipsnio 4 dalyje ir 55 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos formuluotės dėl informacijos tikrinimo valstybės sistemose ir registruose tikslintinos, atsižvelgiant į nuo 2024 m. sausio 1 d. nauja redakcija išdėstyta Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių įstatyme nustatytą reguliavimą ir jame apibrėžtas sąvokas;

- VAĮ 19 straipsnio 2 dalies 7 punktą numato, kad pretendentas į pareigūno pareigas turi atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus, būtinus išduodant leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, kai pareigos susijusios su įslaptintos informacijos naudojimu. Tačiau Tarnyboje yra tokių pareigybių, kurioms pareigybių aprašymuose yra įtvirtinta nuostata atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus, būtinus suteikiant teisę dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“;

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimas Nr. 526 „Dėl dienpinigių ir kitų komandiruočių išlaidų apmokėjimo“ yra taikomas Tarnybos pareigūnams, tačiau dėl teisinės spragos teisė gauti dienpinigius ir kitas išmokas už komandiruotės išlaidas nėra numatyta.

2. VAĮ 13 straipsnio 6 punktą numato tik vadovybės (t. y. Respublikos Prezidento, Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko, Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko ir asmenų, laikinai einančių Respublikos Prezidento, Seimo Pirmininko pareigas, pavaduojančių Ministrą Pirmininką) fizinę apsaugą už Lietuvos Respublikos ribų. Taigi Tarnyba neturi teisinio pagrindo vykdyti asmenų, nepriskiriamų vadovybei pagal VAĮ, tačiau kuriems Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytais pagrindais ir tvarka paskirta apsauga (toliau – kiti asmenys), apsaugą už Lietuvos Respublikos ribų.

3. Šiuo metu VAĮ 13 straipsnio 8 punktą numato imperatyvą Tarnybai kontroliuojant asmenų, kurie turi su savimi ginklų, šaunamųjų ginklų dalių ir (ar) šaudmenų, patekimą į saugomus objektus, sudaryti sąlygas ginklų, šaunamųjų ginklų dalis ir (ar) šaudmenis Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka palikti laikinai saugoti asmens buvimo saugomame objekte laikotarpiu. Tačiau praktikoje ne visada įmanoma tai įgyvendinti, ypač tose vietose, kuriose lankosi saugomi asmenys, kai tokios vietos pagal VAĮ laikinai tampa saugomais objektais. Atsižvelgiant į tai, tikslinga, kad ginklų, šaunamųjų ginklų dalių ir (ar) šaudmenų, kuriuos su savimi turi asmenys, patenkantys į saugomus objektus, palikimo laikinai saugoti asmens buvimo saugomame objekte laikotarpiu sąlygas ir tvarką nustatytų Tarnybos direktorius.

4. Šiuo metu VAĮ nenumato, kad Tarnyba turi teisę atlikti grėsmių saugomiems asmenims ir renginiams, kuriuose saugomi asmenys planuoja dalyvauti, vertinimą bei asmenų destruktivaus elgesio rizikos vertinimą ir valdymą, tačiau besikeičianti geopolitinė situacija, pasikėsinimai į saugomus asmenis (2024 m. įvykdyti pasikėsinimai į tuometinį kandidatą į JAV prezidentus D. Trumpą, Slovakijos ministrą pirmininką R. Fico) rodo, kad tai atlikti yra būtina. Nustačius rizikos veiksnius, Tarnyba turėtų turėti galimybę šia svarbia informacija pasidalinti su suinteresuotomis institucijomis. Tai leistų efektyviai vykdyti VAĮ 13 straipsnyje 3 punkte įtvirtintą prevencijos funkciją.

5. Šiuo metu VAĮ 19 straipsnio 2 dalies 3 punktą numato reikalavimą priimti į tarnybą ne vyresnį kaip 50 metų asmenį, tačiau manytina, kad šis reikalavimas tapo neproporcingu įvertinus Lietuvoje vis ilginamą pensinį amžių. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto 7 straipsnio 1 dalies 2 punktą įtvirtina 60 metų ribą, taikomą pretendams į vidaus tarnybą. Be to, galimos situacijos, kad iškils poreikis konkrečiam renginiui trumpam laikotarpiui paskirti į pareigas, pvz., buvusį Tarnybos pareigūną, kuriam yra 59 metai ir jis galės dirbti, kol jam sukaks 60 metų. Taip pat šiuo metu VAĮ nenumato, kad pareigūnai, perkeliama į kitas pareigas

atrankos būdu, būtų tikrinami informacinėse sistemose (prireikus – ir kriminalinės žvalgybos subjektų informacinėse sistemose).

6. Šiuo metu VAI nenumato apribojimo priimti į tarnybą Tarnyboje asmenis, kurie yra įtariami arba kaltinami nusikalstamos veikos padarymu. O tai kertasi su aukšto lygmens reikalavimais, keliamais pretendams. Taip pat gali susidaryti situacija, kai į Tarnybą gali būti priimtas asmuo, kuriam pareikštas įtarimas arba kaltinimas nusikalstamos veikos padarymu, ir po priėmimo asmenį pripažinus kaltu dėl nusikalstamos veikos padarymo atsirastų pagrindas jį atleisti iš tarnybos. Tačiau per šį laikotarpį, nuo asmens priėmimo iki asmens pripažinimo kaltu dėl nusikalstamos veikos padarymo, Tarnyba patirtų materialinių išlaidų (pvz., naujai priimtam asmeniui būtų išduota tarnybinė uniforma, suteiktos kitos darbo priemonės, būtų patiriamos išlaidos, susijusios su asmens apmokymu. Taip pat asmuo sužinotų Tarnybos personalo asmens duomenis, būtų supažindintas su Tarnybos veikla bei jos specifika, metodine taktine informacija, taip pat su tarnybos paslaptį sudarančia informacija). Todėl atleidus tokį asmenį iš pareigų, galėtų kilti rizika sužinotos informacijos saugumui, Tarnybos veiklos efektyvumui. Asmens, kuriam pareikštas įtarimas ar kaltinimas nusikalstamos veikos padarymu, priėmimas taip pat galėtų būti rizikos veiksnys, galintis diskredituoti Tarnybą, jos saugomus objektus bei saugomus asmenis. Toks pat reglamentavimas šiuo metu galioja vidaus tarnybos įstaigoms (Vidaus tarnybos statuto 15 straipsnio 1 dalies 2 punktas („*Į vidaus tarnybą negali būti priimamas asmuo: <...> kuris yra įtariamasis arba kaltinamas nusikalstamos veikos padarymu<...>*“).

7. Šiuo metu VAI 23 straipsnio 6 dalyje įtvirtinti minimalūs reikalavimai pretenduojantiems į pareigas Tarnyboje valstybės tarnautojams, taip pat jiems yra taikomi reikalavimai, nustatyti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme (tarp jų ir 4 straipsnio 2 dalies 6 punkte numatytas lojalumo principas), o darbuotojams, siekiantiems dirbti ar dirbantiems pagal darbo sutartį Tarnyboje, išvis jokiame teisės akte nėra nustatyti tokie reikalavimai, todėl siekiama reikalavimus suvienodinti abiem darbuotojų kategorijoms, kadangi minėti darbuotojai pagal savo darbo specifiką Tarnyboje susiduria su jautraus pobūdžio tarnybine informacija ir pan.

8. VAI šiuo metu nenumato Tarnybos pareigūnams teisės apriboti arba uždrausti transporto ar pėsčiųjų eismą, taip pat tikrinti ir apžiūrėti asmenis ir jų turimus daiktus, bagažą, tačiau praktikoje pasitaiko situacijų, kai tokių veiksmų imtis yra būtina (pvz., būtina žaibiškai reaguoti į susiklosčiusią situaciją ir nėra laiko kreiptis į policiją).

9. Šiuo metu VAI 36 straipsnio 2 dalyje numatytas apribojimas dėl pakopų nustatymo į pareigas skiriamiesiems ir perkeltiems į aukštesnes pareigas pareigūnams.

10. Tarnyboje yra paplitusi praktika, kai su Tarnybos pareigūnais VAI 38 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka yra sudaromos sutartys dėl apmokėjimo už jų mokslą, mokymą ar kvalifikacijos tobulinimą. Šiose sutartyse detalizuojama su pareigūnų mokymu ar kvalifikacijos tobulinimu susijusių išlaidų atlyginimo tvarka (pareigūnų įsipareigotas tarnauti terminas ir kt.). Kadangi su pareigūnų mokymu ar kvalifikacijos tobulinimu susijusios išlaidos yra atlyginamos su Tarnybos pareigūnais sudaromų sutarčių nustatyta tvarka, VAI įtvirtinta nuostata, kad pareigūnas „(...) privalo atlyginti su jo mokymu ar kvalifikacijos tobulinimu susijusias 2 paskutinių tarnybos metų išlaidas, jeigu jos nebuvo atlygintos pagal šio straipsnio 4 dalyje nurodytas sutartis.“ Ši nuostata Tarnybos praktikoje dažniausiai būna „negyva norma“, t. y. praktiškai netaikoma.

11. VAI 40 straipsnyje yra numatytas skirtingas, neaiškus bei nepagrįstas aukštesnių pareigų apmokėjimo metodas, todėl siekiama sukonkretinti apmokėjimo principą, sudaryti pareigūnams aiškias darbo apmokėjimo sąlygas perkėlimo į kitas pareigas atveju.

12. Šiuo metu VAI 57 straipsnio 1 dalis numato, kad pareigūnai gali būti siunčiami saugoti atstovybių tik jų rašytiniu sutikimu. Siuntimo laikotarpis – ne ilgesnis kaip 2 metai. Tačiau praktikoje

pasitaiko atvejų, kai pareigūnai išreiškia norą pratęsti jų siuntimo laikotarpį, tačiau Tarnyba pratęsti siuntimo laikotarpio neturi teisinio pagrindo. Taip pat atsižvelgiant į esamą geopolitinę situaciją, kylančias grėsmes bei vertinant, kad tai ilgalaikė tendencija, Tarnybai būtina turėti galimybę kaip įmanoma greičiau privaloma tvarka išsiųsti pareigūnus į užsienį vykdyti tarnybines pareigas net ir tais atvejais, jei pareigų vykdymo vietovė pareigūnui nepatraukli dėl socialinių, politinių ar kitų aplinkybių. Paminėtinas šių dienų situacijos pavyzdys – padėtis Ukrainoje ir būtinybė saugoti Ukrainoje esančią Lietuvos Respublikos atstovybę bei užtikrinti Ukrainoje reziduojančio Lietuvos Respublikos ambasadoriaus saugumą, būtinybė saugoti diplomatinės atstovybės Rusijos Federacijos teritorijoje (esant neigiamam ir priešiškam nusistatymui Lietuvos Respublikos piliečių ir ypačingai pareigūnų atžvilgiu). Tarnyba privalo turėti teisinius instrumentus užtikrinti veiklos tęstinumą bet kokiomis sąlygomis. Kartu atkreiptinas dėmesys, kad šis reglamentavimas skirtas nustatyti Tarnybos pareigūnų tarnybos vykdymo sąlygas, Tarnybos pareigūnai duoda priesaiką Lietuvos valstybei ir privalo vykdyti savo pareigas bet kokiomis aplinkybėmis.

13. Šiuo metu VAĮ 59 straipsnyje nėra numatytas nušalinimo atvejis: jeigu tarnybinio patikrinimo metu tikrinamo pareigūno veikoje įžvelgiama nusikalstamos veikos, pareigūno vardo pažeminimo ar tarnybinio nusižengimo, už kurį pareigūnas gali būti atleistas iš pareigų, požymių. Dėl ko kyla kelios rizikos:

- pareigūnas, kuriam gresia atleidimas, patiria didelį stresą, ir abejotina, ar gali dirbti sudėtingomis sąlygomis efektyviai;
- pareigūnas, toliau vykdydamas pareigas, turi galimybę toliau daryti pažeidimus ar net nusikaltimus: tarkim, pareigūnas piktnaudžiavo tarnyba, nenušalinus – gali tęsti neteisėtą savo veiką;
- reputacinė žala Tarnybai: pareigūno tarnyba, nebaigus tyrimo ir nepriėmus galutinio sprendimo, gali neigiamai paveikti Tarnybos reputaciją visuomenės akyse.

14. VAĮ šiuo metu nenumato atskiros nušalinimo pagrindo, kai pareigūnas dėl sveikatos būklės (pvz., pagal medicininį pažymėjimą atleistas nuo fizinio krūvio) (išskyrus laikinojo nedarbingumo atvejus) nedalyvavo Tarnybos direktoriaus nustatytą fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų patikrinimuose. Tokia spraga sudaro sąlygas atsirasti situacijoms, kai fiziškai nepasiruošęs pareigūnas vykdo savo tarnybines funkcijas. Toks pareigūnas negali būti laikomas pasirengusiu veikti galimose konfliktinėse sąlygose, kuriose gali tekti panaudoti fizinę prievartą ir (ar) tarnybinį ginklą. Pareigūnas, nebūdamas fiziškai pasiruošęs, esant būtinybei panaudoti fizinę prievartą ir (ar) tarnybinį ginklą, gali nukentėti pats, gali nukentėti pašaliniai asmenys, gali nukentėti Tarnybos interesai.

15. VAĮ 60 straipsnis šiuo metu nenumato atskiros atleidimo pagrindo, leidžiančio atleisti iš Tarnybos pareigūnus, kurie dėl sveikatos būklės (pagal medicininį pažymėjimą atleistų nuo fizinio krūvio) (išskyrus laikinojo nedarbingumo atvejus) ilgą laiką nedalyvavo Tarnybos direktoriaus nustatytą fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų patikrinimuose. Praktikoje pasitaiko situacijų, kai Tarnybos pareigūnai, siekdami išvengti dalyvavimo fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų patikrinimuose, periodiškai prieš patį patikrinimą pateikia medicininės pažymos apie atleidimą nuo padidinto fizinio krūvio. Tokiose situacijose dažnai įžvelgiamas piktnaudžiavimas. Pareigūnai dėl tokių pažymų metus ar ilgesnį laiką eina pareigas, neatitikdami Tarnybos direktoriaus nustatytą fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų. Tokie pareigūnai negali būti laikomi galinčiais visa apimtimi vykdyti pareigūno pareigas, jie negali būti laikomi pasirengusiais veikti galimose konfliktinėse sąlygose, kuriose gali tekti panaudoti fizinę prievartą ir (ar) tarnybinį ginklą.

16. Šiuo metu VAI 61 straipsnio 5 dalis numato draudimą atleisti iš tarnybos nėščias pareigūnes, taip pat pareigūnus, auginančius vaiką iki 3 metų, jeigu nėra jų kaltės (išskyrus atvejus, kai Tarnybos struktūrinis padalinys likviduojamas ir nėra galimybės perkelti į kitas lygiavertes ar žemesnes pareigas Tarnyboje). Tačiau Tarnyba susidūrė su atveju, kai pareigūnas, auginantis vaiką iki 3 metų, dėl jo netinkamo pasirengimo kelerius metus iš eilės neatitiko Tarnybos direktoriaus nustatytų fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų. Toks netinkamas tarnybai pareigūnas buvo atleistas iš pareigų vadovaujantis VAI 60 straipsnio 18 punktu, tačiau teismo buvo grąžintas į pareigas pritaikius VAI 61 straipsnio 5 dalyje numatytą garantiją. Tarnybos nuomone, pareigūnas, neatitinkantis Tarnybos direktoriaus nustatytų fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų, negali būti laikomas galinčiu visa apimtimi vykdyti pareigūno pareigas, jis negali būti laikomas pasirengusiu veikti galimose konfliktinėse sąlygose, kuriose gali tekti panaudoti fizinę prievartą ir (ar) tarnybinį ginklą. Pareigūnas, nebūdamas fiziškai pasiruošęs esant būtinybei panaudoti fizinę prievartą ir (ar) tarnybinį ginklą, gali nukentėti pats, gali nukentėti pašaliniai asmenys (pvz., netinkamo ginklo panaudojimo atveju), gali nukentėti Tarnybos interesai. Tokia teismo praktika paneigia Tarnybos specifiką, sudaro sąlygas Tarnyboje dirbti fiziškai nepasiruošusiems tarnybai pareigūnams, neturintiems specialiosios teisės, susijusios su jo pareigų atlikimu ir pan.

17. VAI nenumato neteisėtai atleistų pareigūnų grąžinimo į pareigas tvarkos.

18. Tarnybos rezervo nariams, laikinai skiriamams į pareigūno pareigas, VAI nenumato apribojimo dėl giminystės ryšių, taip pat reikalavimo būti įtariamais arba kaltinamais nusikalstamos veikos padarymu.

19. PIKVPĮ 3 straipsnio 3 dalis bei 6 straipsnio 2 dalis šiuo metu nenumato Tarnyboje iš tarnauto laiko įskaitymo pareigūnų ir karių valstybinei pensijai skirti.

20. PIKVPĮ 3 straipsnio 5 dalis šiuo metu nenumato pareigūnų ir karių valstybinės pensijos skyrimo tvarkos ir sąlygų, kai Tarnybos pareigūnai dėl pačių kaltės buvo pašalinti iš Tarnybos po 2016 m. sausio 1 d.

21. PIKVPĮ 7 straipsnio 1 dalis nenumato pareigūnų ir karių valstybinės netekto darbingumo pensijos skyrimo Tarnybos pareigūnams.

22. Šiuo metu Tarnyba susiduria su problema, kuomet saugomas asmuo gyvena parkų, gamtos ir kultūros paveldo teritorijose ir Tarnyba, užtikrindama jo (ir jo gyvenamosios vietos) saugumą, turi įrengti apsaugos priemones ir apsaugos postus. Tarnybai atsisakoma leisti statyti apsaugai būtinus statinius, kilnojamuosius objektus arba įrenginius, kadangi SŽNSĮ šiuo metu tokios galimybės nenumato.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

- Dėl VAI pakeitimų:

1. Siekiant ištaisyti teisinio reguliavimo spragas bei redakcinio pobūdžio klaidas ir neatitiktis, siūloma:

- VAI 1 straipsnio 1 dalį papildyti nuostata, kad VAI taip pat numato ir valstybės tarnautojų bei darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, priėmimo į pareigas Vadovybės apsaugos tarnyboje ypatumus;

- VAI 2 straipsnio 20 dalį papildyti nuoroda į Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą, Lietuvos Respublikos policijos įstatymą bei Vidaus tarnybos statutą;

- VAI 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinti nuostatą, kad VAI lojalumo reikalavimas taikomas ne tik pretenduojantiems į tarnybą Tarnyboje, bet ir tarnaujantiems pareigūnams;

- suvienodinti VAĮ vartojamas sąvokas ir vietoj vartojamos sąvokos „specialus režimas“ įrašyti „specialusis apsaugos režimas“;

- papildyti VAĮ 14 straipsnio 5 punktą nuostata, suteikiančią Tarnybai teisę nuomotis patalpas;

- atsižvelgiant į nuo 2024 m. sausio 1 d. nauja redakcija išdėstyta Valstybės informacinių išteklių įstatyme nustatytą reguliavimą ir jame apibrėžtas sąvokas „informacinė sistema“, „registras“, patikslintos VAĮ 15 straipsnio 1 dalyje, 16 straipsnio 1 dalyje, 19 straipsnio 4 dalyje ir 55 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos formuluotės dėl informacijos tikrinimo informacinėse sistemose;

- atsižvelgiant į tai, kad pagal Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 16 straipsnio 1 dalį asmeniui paslapčių subjekto vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu gali būti suteikta teisė dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“, VAĮ projektu siūloma ištaisyti teisinio reguliavimo trūkumą ir įtvirtinti VAĮ 19 straipsnio 2 dalies 7 punkte nuostatą, kad pretendentas į pareigūno pareigas turi atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus, būtinus suteikiant teisę dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“, kai pareigos susijusios su įslaptintos informacijos naudojimu;

- papildyti VAĮ 58 straipsnį nauja 9 dalimi, numatančia, kad Tarnybos pareigūnai turi teisę Vyriausybės nustatyta tvarka gauti dienpinigius ir kitas išmokas už komandiruočių išlaidas. Kadangi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimas Nr. 526 „Dėl dienpinių ir kitų komandiruočių išlaidų apmokėjimo“ šiuo metu yra taikomas Tarnybos pareigūnams, priėmus siūlomus pakeitimus bus pašalintos teisinio reguliavimo spragos bei ištaisyta redakcinio pobūdžio klaidos. Ištaisius minėtą spragą, papildomų lėšų dienpinigiams ir kitoms išmokoms nereikės.

2. Siūloma VAĮ 13 straipsnio 6 punkte numatyti, kad Tarnyba už Lietuvos Respublikos ribų vykdo ne tik vadovybės apsaugą, bet ir kitų asmenų, nepriskiriamų vadovybei pagal VAĮ, tačiau kuriems Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytais pagrindais ir tvarka paskirta apsauga.

Priėmus siūlomą pakeitimą bus sudarytos teisinės prielaidos Tarnybai saugoti visus saugomus asmenis už Lietuvos Respublikos ribų, o ne tik vadovybę.

3. Siūloma VAĮ 13 straipsnio 8 punkte numatyti, kad ginklų, šaunamųjų ginklų dalių ir (ar) šaudmenų, kuriuos su savimi turi asmenys, patenkantys į saugomus objektus, palikimo laikinai saugoti asmens buvimo saugomame objekte laikotarpiu sąlygas ir tvarką nustato Vadovybės apsaugos tarnybos direktorius. Šis pakeitimas būtinas, kadangi esamas imperatyvas visais atvejais sudaryti sąlygas palikti ginklus, jų dalis ir šaudmenis, dėl objektyvių aplinkybių ne visada įgyvendinamas. Pažymėtina, kad pagal įstatymą saugomu objektu tampa ir saugomų asmenų lankomos vietos (pvz., restoranai, viešbutis, koncertų salė, sporto arena), akivaizdu, kad tokiuose objektuose Tarnyba negali būti imperatyviai įpareigojama sudaryti sąlygas palikti ginklus, jų dalis ir šaudmenis, nes tai praktiškai gali būti tiesiog neįmanoma.

4. Siūloma papildyti VAĮ 13 straipsnį nauju 12 punktu, numatančiu, kad Tarnyba Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka atlieka grėsmių saugomiems asmenims ir renginiams, kuriuose saugomi asmenys planuoja dalyvauti, vertinimą bei asmenų destruktivaus elgesio rizikos vertinimą ir valdymą. Informaciją apie nustatytus rizikos veiksnius arba kitą svarbią informaciją perduoda suinteresuotoms institucijoms. Šis pakeitimas sąlygotas aplinkybės, kad Tarnyba praktikoje susidūrė su konkrečiu fiziniu asmens potencialiai destruktivaus ir suicidinio elgesio apraiškomis. Tarnyba, atlikusi asmens destruktivaus elgesio rizikos vertinimą, perdavė informaciją kompetentingoms tarnyboms, kad asmeniui būtų teikiama pagalba. Tačiau tokie Tarnybos veiksmai buvo apskųsti teismui, ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas konstatavo, kad Tarnyba neturėjo teisinio pagrindo atlikti asmens vertinimo ir perduoti informacijos apie jo galimai suicidinį elgesį kitoms, socialinę pagalbą teikiančioms tarnyboms (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024-05-08 sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-737-789/2024*).

Rizikos vertinimo procesas yra svarbus, nes jo metu renkama, tikrinama ir analizuojama informacija apie aktualius rizikos ir apsauginius veiksnus. Šis procesas leidžia nustatyti asmens esamą destruktivaus elgesio rizikos lygį ir išskirti dinامينius rizikos veiksnus, kuriuos galima minimalizuoti siekiant suvaldyti riziką. Tai leistų efektyviai vykdyti VAI 13 straipsnyje 3 punkte įtvirtintą prevencijos funkciją.

5. Atsižvelgiant į Lietuvoje vis ilginamą pensinį amžių, siūlytina VAI 19 straipsnio 2 dalies 3 punkte numatyti reikalavimą, kad į pareigūno pareigas būtų priimamas ne vyresnis kaip 60 metų asmuo. Siekiant užtikrinti pareigūnų, perkeliamų į kitas pareigas atrankos būdu, atitiktis aukšties standartams tęstinumą, siūloma VAI 19 straipsnio 4 dalyje įtvirtinti nuostatą, kad minėti pareigūnai būtų tikrinami informacinėse sistemose (prireikus – ir kriminalinės žvalgybos subjektų informacinėse sistemose).

6. Siūloma VAI 20 straipsnio 1 dalyje numatyti nuostatą, kad į tarnybą Tarnyboje negali būti priimami asmenys, kurie yra įtariamai arba kaltinami nusikalstamos veikos padarymu. Taip pat siūloma Tarnybai įstatyminiu lygmeniu įtvirtinti instrumentą VAI 20 straipsnio įgyvendinimui, t. y. numatyti Tarnybai galimybę tikrinti pretendentes į pareigūno pareigas informacinėse sistemose (prireikus – ir kriminalinės žvalgybos subjektų informacinėse sistemose).

Siūlomas pakeitimas užtikrintų, kad į Tarnybą būtų priimami tik aukštus elgesio standartus atitinkantys asmenys.

7. Siūlytina papildyti VAI 23 straipsnio 6 dalį nuoroda į VAI 5 straipsnį, kuris detalizuotų lojalumo Lietuvos valstybei reikalavimą karjeros valstybės tarnautojams. Manome, kad šis reikalavimas yra neatsiejamas nuo darbo Tarnyboje, nepriklausomai, ar tai pareigūnai, ar karjeros valstybės tarnautojai. Specialusis lojalumo Lietuvos valstybei reikalavimas proporcingas ir būtinas nacionalinio saugumo užtikrinimo įrankis. Jis padeda išvengti potencialių grėsmių ir užtikrina, kad Tarnyboje dirbtų tik lojalūs, patikimi ir atsakingi asmenys.

Taip pat siūloma VAI 23 straipsnio 7 dalyje numatyti reikalavimus darbuotojams, siekiantiems dirbti ar dirbantiems pagal darbo sutartis Tarnyboje. Asmenims, dirbantiems pagal darbo sutartis, siūlomi reikalavimai galioja vidaus tarnybos statutinėms įstaigoms (Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto 8 straipsnio 2 dalies 1 punkto, 10 straipsnio 2 dalies 2 punkto ir 15 straipsnio 1 dalies 2 ir 5 punktų).

Siūlomas pakeitimas prisidėtų prie Tarnybos personalo lojalumo, patikimumo didinimo.

8. Siūloma VAI 27 straipsnio 2 dalyje pareigūnams, kurie užtikrina Tarnybos uždavinių įgyvendinimą, numatyti teisę apriboti transporto ar (ir) pėsčiųjų eismą, taip pat, kai yra pakankamas pagrindas manyti, kad gali kilti grėsmė saugomo asmens ir (ar) saugomo objekto saugumui, pareigūnai turi teisę tikrinti ir apžiūrėti asmenis ir jų turimus daiktus, bagažą.

Siūlomas pakeitimas sudarytų prielaidas tinkamam ir efektyviam saugomo asmens ir (ar) saugomo objekto saugumo užtikrinimui.

9. Siūloma VAI 36 straipsnyje numatyti, kad pareigūnui, skiriamam į pareigas Tarnyboje arba perkeltam į aukštesnes pareigas, tarnybos pakopa būtų nustatyta atsižvelgiant į pareigūno kvalifikaciją, profesinio pasirengimo lygį ir ankstesnės tarnybinės ar profesinės veiklos rezultatus vadovaujantis Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka.

10. Siūloma VAI 38 straipsnio 5 dalyje numatyti, kad pareigūnas, atleidžiamas iš tarnybos VAI 60 straipsnio 1–6 ir 8–12 punktuose nustatytais pagrindais, privalo atlyginti su jo mokymu ar kvalifikacijos tobulinimu susijusias išlaidas pagal su juo sudarytas sutartis proporcingai jo neištarnautam laikui.

Siūlomas pakeitimas atitiks Tarnyboje susiklosčiusią praktiką, pašalins iš teisinės sistemos praktiškai netaikomą normą.

11. Siekiant teisinio aiškumo ir tikrumo, siūloma VAI 40 straipsnyje suvienodinti ir numatyti vienodą, aiškesnį aukštesnių pareigų apmokėjimo metodą, užtikrinant, kad pareigūnams, kurie bus perkelti į kitas pareigas, nebus mažinamas darbo užmokestis.

Priėmus siūlomą pakeitimą bus išvengta praktinio nuostatos taikymo, apskaičiuojant apmokėjimą, klaidų.

12. VAI 57 straipsnio 1 dalyje siūloma numatyti, kad išimtiniais atvejais, kai nei vienas pareigūnas nepareiškė noro vyksti saugoti atstovybių arba atrankoje dalyvavę pareigūnai neatitiko keliamų reikalavimų, ir esant būtinybei atlikti nurodytas funkcijas, pareigūnai gali būti siunčiami saugoti atstovybių be jų sutikimo ne ilgesniam kaip 2 metų laikotarpiui.

Taip pat siūloma numatyti, kad esant pareigūnų sutikimui, siuntimo laikotarpis gali būti vieną kartą pratęstas ne ilgesniam kaip 1 metų laikotarpiui.

Teisinio reguliavimo pakeitimai sudarytų sąlygas veiksmingai ir savalaikiai atstovybių apsaugai.

13. Siūloma VAI 59 straipsnio 2 dalį papildyti 3 punktu, numatančiu, kad pareigūnas gali būti nušalintas, jeigu tarnybinio patikrinimo metu tikrinamo pareigūno veikoje įžvelgiama nusikalstamos veikos, pareigūno vardo pažeminimo ar tarnybinio nusižengimo, už kurį pareigūnas gali būti atleistas iš pareigų, požymių.

14. Siūloma VAI 59 straipsnio 2 dalį papildyti nauju nušalinimo pagrindu, t. y., pareigūnas galės būti nušalintas nuo pareigų, kai jis ilgiau kaip 60 kalendorinių dienų nuo pareigūno darbo grafike numatytos patikrinimo dienos dėl sveikatos būklės (išskyrus laikinojo nedarbingumo laikotarpius) nedalyvavo Tarnybos direktoriaus nustatytų fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų patikrinimuose, jei šie gebėjimai neišvengiamai būtini jo tarnybinėms funkcijoms vykdyti ir jo negalima laikinai perkelti į kitas pareigas. Siūlomas nušalinimo laikotarpis – iki tol, kol išnyksta aplinkybės, dėl kurių jis buvo nušalintas. Analogiškas nušalinimo laikotarpis nurodytas Vidaus tarnybos statuto 47 straipsnio 2 dalies 4 ir 5 punktuose.

Siūlomas nušalinimas pareigūnui neatitikus nustatytų fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų būtinas siekiant užtikrinti tinkamą Tarnybos funkcijų vykdymą. Pagal siūlomą reglamentavimą šis pagrindas būtų taikomas išimtiniais atvejais, kai pareigūno, neatitinkančio nustatytų reikalavimų, nebūtų įmanoma perkelti į kitas pareigas ir tolimesnis pareigų vykdymas keltų potencialią grėsmę tiek pačiam pareigūnui, tiek ir sudarytų sąlygas, nulemsiančias tai, kad gali būti neužtikrintas saugomų asmenų ar objektų saugumas pasikėsimo atveju (netinkamai pasirengęs pareigūnas negalės tinkamu būdu sukreguoti į grėsmės šaltinį).

Siūlomas pakeitimas padės užtikrinti, kad tarnybines funkcijas vykdys tik fiziškai pasiruošę pareigūnai.

15. VAI 60 straipsnį siūloma papildyti nauju savarankišku pareigūnų atleidimo iš tarnybos pagrindu. Siūloma atleisti pareigūną iš tarnybos, kai jis ilgiau kaip 120 dienų per paskutinius 12 mėnesių dėl atleidimo nuo padidinto fizinio krūvio (išskyrus laikinojo nedarbingumo laikotarpius) nedalyvavo Tarnybos direktoriaus nustatytų fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų patikrinimuose, jei šie gebėjimai neišvengiamai būtini jo tarnybinėms funkcijoms vykdyti ir jo negalima laikinai perkelti į kitas pareigas.

Siūlomas pakeitimas padės išvengti piktnaudžiavimo atvejų, paskatins pareigūnus dėti maksimalias pastangas tinkamai pasiruošti fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo atsiskaitymams.

16. VAI 61 straipsnio 5 dalyje siūloma numatyti, kad minėto straipsnio 5 dalyje įtvirtinta garantija nebūtų taikoma esant šiems pareigūno atleidimo iš tarnybos pagrindams (sprendžiant

klausimą dėl atleidimo iš tarnybos nėščią pareigūnę, nesant jos kaltės): VAI 60 straipsnio 1, 5, 7, 10, 11, 14 (Vadovybės apsaugos tarnybos likvidavimo atveju), 15–17, 19, 20 punktuose numatytus atvejus.

VAI 61 straipsnio 5 dalyje taip pat siūloma numatyti, kad minėto straipsnio 5 dalyje įtvirtinta garantija nebūtų taikoma esant šiems pareigūno atleidimo iš tarnybos pagrindams (sprendžiant klausimą dėl atleidimo iš tarnybos pareigūną, auginantį vaiką iki 3 metų, nesant jo kaltės): VAI 60 straipsnio 1, 5, 7, 10, 11, 13, 14 (Vadovybės apsaugos tarnybos likvidavimo atveju), 15–21 punktuose nustatytus atvejus.

Siūlomi pakeitimai padėtų užkirsti kelią, pvz., tokiems atvejams, kai Tarnybos pareigūnas, neatitinkantis Tarnybos direktoriaus nustatytų fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų, arba pareigūnas, negalintis eiti pareigų dėl sveikatos būklės arba netekęs pilietybės ar teisės aktų nustatyta tvarka netekęs specialiosios teisės, susijusios su jo pareigų atlikimu, ir nesant galimybės perkelti jį į kitas jo kvalifikaciją atitinkančias pareigas ir panašiais atvejais, toliau vykdytų savo pareigas. Nes tokių atvejų buvimas (kai pareigūnai negali visa apimtimi vykdyti pareigūno pareigų) gali kelti grėsmę tiek pačiam pareigūnui (pvz., netinkamo ginklo ar fizinės prievartos panaudojimo atveju), tiek tretiesiems asmenims, tiek Tarnybos interesams. Pažymėtina, kad toks atleidimo pagrindas būtų taikomas išimtiniais atvejais, kuomet pareigūnas negalėtų būti perkeltas į kitas pareigas, kurias galėtų vykdyti atsižvelgiant į turimą pasirengimą.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas ir Lietuvos Respublikos darbo kodeksas numato analogiškus atvejus, kuomet galima atleisti nėščią valstybės tarnautoją / darbuotoją ar valstybės tarnautoją / darbuotoją, auginantį vaiką iki 3 metų, nesant jų kaltės: Valstybės tarnybos įstatymo 35 straipsnio 4 dalis, Darbo kodekso 61 straipsnis.

17. Siūloma įstatyminiu lygmeniu numatyti neteisėtai atleistų pareigūnų grąžinimo į pareigas tvarką. Praktikoje buvo susidurta su problema, kuomet teismas pareigūną grąžino į pareigas, tačiau VAI šiuo metu nėra reglamentuota, kaip įstaigai reikėtų elgtis tokiu atveju.

Priėmus siūlomą pakeitimą būtų pašalinta teisės spraga.

18. Siūloma VAI 74 straipsnyje Tarnybos rezervo nariams, laikinai skiriamams į pareigūno pareigas, numatyti apribojimą dėl giminystės ryšių, taip pat reikalavimą nebūti įtariamais ir kaltinamais nusikalstamos veikos padarymu. Atitinkamai patikslinta VAI 72 straipsnio 2 dalis, numatanti analogišką reikalavimą. Priėmus siūlomą pakeitimą bus išvengta galimo intereso konflikto bei užtikrinta, kad Tarnybos rezervo nariais galės būti tik aukštus reikalavimus atitinkantys asmenys.

19. Taip pat siūloma VAI projekte numatyti VAI įgyvendinamąsias nuostatas:

19.1. siūloma numatyti, kad karjeros valstybės tarnautojams ir laikiniams valstybės tarnautojams, kurie buvo priimti į pareigas Tarnyboje iki 2025 m. gruodžio 31 d., VAI projekto 14 straipsnyje išdėstyto VAI 23 straipsnio 6 dalyje nustatyti nauji reikalavimai taikomi tik tiems faktams ar aplinkybėms, kurie yra atsiradę įsigaliojus šiam įstatymui. Taip pat siūloma numatyti, kad darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, pradėjusiems dirbti Tarnyboje iki 2025 m. gruodžio 31 d., VAI projekto 14 straipsnyje išdėstyto VAI 23 straipsnio 7 dalyje nustatyti nauji reikalavimai taikomi tik tiems faktams ar aplinkybėms, kurie yra atsiradę įsigaliojus šiam įstatymui;

19.2. siūloma numatyti, kad jeigu iki 2025 m. gruodžio 31 d. pareigūnas buvo nušalintas nuo pareigų dėl to, kad buvo įtariamasis nusikalstamos veikos ar administracinio nusižengimo padarymu, ir 2026 m. sausio 1 d. jo nušalinimo terminas nėra pasibaigęs, per vieną mėnesį nuo 2026 m. sausio 1 d. dėl tokio nušalinimo poreikio ir termino turi būti sprendžiama vadovaujantis VAI projekto 23 straipsnio 1 dalyje išdėstyto VAI 59 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatomis, išskyrus tuos atvejus, kai nušalinimas nuo pareigų įvykdytas Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka. Nustačius, kad pratęsti pareigūno nušalinimą nuo pareigų nėra tikslinga ir pagrįsta,

nuo pareigų nušalintas pareigūnas grąžinamas į eitas pareigas ir per 20 darbo dienų nuo dienos, kurią pareigūnas vėl pradėjo eiti pareigas, jam išmokamas darbo užmokestis už laikotarpį, kurį jis buvo nušalintas nuo pareigų, bet ne ilgesnį kaip nuo Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2021 m. gruodžio 22 d. nutarimo Nr. KT201-A-N15/2021 paskelbimo iki 2025 m. gruodžio 31 d., taip pat išmokami delpinigia, kurių dydį tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras;

19.3. siūloma numatyti, kad VAI projekto 23 straipsnio 1 dalyje išdėstyto VAI 59 straipsnio 2 dalies 4 punkte ir VAI projekto 24 straipsnio 2 dalyje išdėstyto VAI 60 straipsnio 21 punkte įtvirtinti terminai pradedami skaičiuoti nuo 2026 m. sausio 1 d.;

19.4. siūloma numatyti, kad nėščioms pareigūnėms ir pareigūnams, auginantiems vaiką iki 3 metų, kuriems iki 2025 m. gruodžio 31 d. buvo taikomos VAI 61 straipsnio 5 dalies nuostatos, bus taikoma VAI 61 straipsnio 5 dalies redakcija, galiojusi iki 2025 m. gruodžio 31 d.

- Dėl PIKVPĮ 3 straipsnio 3 ir 5 dalių, 6 straipsnio 2 dalies, 7 straipsnio 1 dalies pakeitimų:

PIKVPĮ 3 straipsnio 3 dalies ir 6 straipsnio 2 dalies pakeitimu siekiama įskaityti pareigūnų ištarnautą Tarnyboje laiką pareigūnų ir karių valstybinių pensijoms skirti ir išmokėti. PIKVPĮ 3 straipsnio 5 dalies pakeitimas numatys pareigūnų ir karių valstybinės pensijos skyrimo tvarką ir sąlygas, kai Tarnybos pareigūnai dėl pačių kaltės buvo pašalinti iš Tarnybos po 2016 m. sausio 1 d. PIKVPĮ 7 straipsnio 1 dalies pakeitimas nustatys pareigūnų ir karių valstybinės netekto darbingumo pensijos skyrimą Tarnybos pareigūnams.

Praktikoje tokių atvejų (kai būtų perskaičiuojamos pareigūnų pensijos) nepasitaikys, kadangi šiuo atveju siekiama užpildyti tik teisinę spragą. Šiuo metu skiriant pareigūnų pensiją asmenys nenukenčia, nes jiems ir taip yra įtraukiami visi tarnybos laikotarpiai.

- Dėl SŽNSĮ 84 straipsnio pakeitimų:

SŽNSĮ 84 straipsnio pakeitimais bus sudaryta galimybė Tarnybai statyti statinius, kilnojamuosius objektus arba įrenginius valstybinių parkų, gamtos ir kultūros paveldo teritorijose, siekiant užtikrinti Tarnybos saugomų asmenų ir objektų saugumą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priėmus įstatymus neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimtų įstatymų įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įstatymai neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Galima priimtų įstatymų įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymai nesusiję su įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios kitų įstatymų nereikės.

10. Įstatymų projektų atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas.

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymų projektuose neapibrėžiamos naujos sąvokos ir terminai.

11. Įstatymų projektų atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

12. Įstatymams įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai.

1. Priėmus Įstatymą iki 2025 m. gruodžio 31 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimą Nr. 526 „Dėl dienpinigių ir kitų komandiruočių išlaidų apmokėjimo“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimą Nr. 996 „Dėl saugomų teritorijų tipinio apsaugos reglamento patvirtinimo“.

2. Tarnybos direktorius iki 2025 m. gruodžio 31 d. turės pakeisti Vadovybės apsaugos įstatymo 66 straipsnio 18 dalyje nurodytą tarnybinių patikrinimų, tarnybinių nuobaudų skyrimo ir panaikinimo tvarką.

3. Tarnybos direktorius iki 2025 m. gruodžio 31 d. turės pakeisti su Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministru suderintą Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų siuntimo vykdyti Lietuvos Respublikos diplomatinę atstovybių, konsulinių įstaigų ir specialiųjų misijų apsaugą tvarkos aprašą.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti.

Įstatymams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Nėra

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.